

Finansutskottets yttrande

1981/82:3 y

över proposition 1981/82:95 om låneförbudet i aktiebolagslagen (1975:1385) jämte motioner

Till lagutskottet

Lagutskottet har den 23 februari beslutat inhämta yttrande från finansutskottet över proposition 1981/82:95 om låneförbudet i aktiebolagslagen (1975:1385) jämte de med anledning av propositionen väckta motionerna 1981/82:2156 av Lennart Andersson m. fl. (s), 1981/82:2157 av Joakim Ollén (m) och förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) och 1981/82:2159 av Lars Werner m. fl. (vpk).

Propositionen

I propositionen föreslås ett begränsat undantag från förbudet i aktiebolagslagen mot penninglån i syfte att låntagaren skall förvärva aktier i det långivande bolaget. Undantaget gäller lån från ett bolag till de anställda. Lånebeloppet begränsas dock till högst två basbelopp per anställd.

I propositionen föreslås vidare att innehav eller förvärv av andel i en aktiefond eller i en icke företagsanknuten aktiesparfond inte skall omfattas av låneförbudsreglerna.

Motionerna

I *motion 2156* av Lennart Andersson m. fl. (s) hänvisas till den socialdemokratiska partimotionen 1691 vari yrkas att skattesparandet inkl. skattefondsparandet avskaffas. Där redovisas också socialdemokraternas syn på vissa företags utlåningsverksamhet i syfte att förmå de anställda att delta i skattefondsparandet. Enligt motionärernas mening gäller invändningarna med samma styrka lån för direktförvärv av aktier. Motionärerna understryker att ett genomförande av de i propositionen föreslagna lagändringarna dels innebär risker för långivarens fordringsägare, dels öppnar möjlighet för ett bolag att stödja eller driva upp den egna aktiekursen med hjälp av egna medel.

I *motion 2159* av Lars Werner m. fl. (vpk) yrkas avslag på förslaget i propositionen om undantag från förbudet mot lån i syfte att förvärva aktier i det långivande bolaget. Det föreslagna undantaget ger enligt motionärernas bedömning stora möjligheter för bolagen att stödköpa sina egna aktier och därigenom stödja den egna aktiekursen med egna medel. Vidare begärs i

motionen att den typ av låneverksamhet som rör företagsanknutna aktiefonder på ett entydigare sätt än f. n. förbjuds.

I motion 2157 av Joakim Ollén (m) och förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m) konstateras att innehav eller förvärv av andel i aktiefond eller icke företagsanknuten aktiesparfond föreslås helt undantagna från låneförbudsregeln. Enligt motionärernas mening bör hänsynen till principen om likställighet mellan företagsanknutna och icke företagsanknutna aktiesparfonder leda till att undantaget från låneförbudet bör omfatta samtliga aktiesparfonder, således även företagsbundna sådana.

Utskottet

De regler om förbud för aktiebolag att lämna penninglån i syfte att gäldenären skall förvärva aktier i bolaget infördes i aktiebolagslagen år 1973 för att förhindra att en person som förvärvar ett bolag finansierar köpet genom lån från bolaget. Sådana transaktioner innebär nämligen stora risker för bolagets borgenärer, eftersom bolagets bundna egna kapital därigenom urholkas. Från förbudet kan dispens i vissa fall ges. I detta sammanhang är det av intresse att konstatera att dispens enligt vad som anfördes i den proposition som låg till grund för lagändringen (prop. 1973:93) kan ges när ett större antal anställda får lån av företaget för att köpa aktier i företaget enligt en uppgjord sparplan. På denna grund har dispenser getts i stor utsträckning för lån till anställda som förvärvat andelar i företagsbundna aktiesparfonder.

Nu föreslås att det i aktiebolagslagen införs ett undantag från låneförbudet så att lån som uppgår till högst två basbelopp (f. n. = 35 600 kr.) tillåtes, om låneerbjudandet riktar sig till en majoritet av de anställda och lånet skall återbetalas inom fem år genom regelbundna amorteringar.

I motionerna 2156 och 2159 yrkas avslag på förslaget.

Utskottet tillstyrker förslaget i propositionen. Det är enligt utskottets mening rimligt att begränsade lån till de anställda i samband med sparande i aktiesparfonder uttryckligen tillåts i lagen i stället för att som nu bli föremål för en omfattande dispensgivning. Utskottet delar också den mening som kommer till uttryck i propositionen att personer (jämte närstående) som ingår i bolagsledningen och som kan ha ett avgörande inflytande över kreditvillkoren inte skall kunna åberopa undantaget då det gäller lån till dem själva.

I propositionen föreslås vidare att låneförbudet i lagen generellt skall upphävas när aktieinnehavet begränsas till andelar i aktiefond och aktiesparfond som inte är företagsbunden. Utskottet tillstyrker att så sker, med hänsyn till de krav på spridning av aktieinnehavet som gäller för aktiefonder och aktiesparfonder.

Utskottet kan däremot inte tillstyrka att innehav av andelar i företags-

bundna aktiesparfonder skall betraktas på samma sätt, något som begärs i motion 2157. Här bör enligt utskottets mening strängare krav gälla.

I detta sammanhang vill utskottet uppmärksamma lagutskottet på de i proposition 1981/82:116 föreslagna ändringarna i aktiefondslagen och lagen om aktiesparfonder. De innebär ändrade regler och relativt vidsträckta dispensmöjligheter rörande innehav av aktier i ett och samma bolag för att möjliggöra aktiesparande med skattereduktion i även icke börsnoterade företag. Om dessa nya regler införs innebär de bl. a. att möjligheter öppnas för de anställda att bilda aktiesparfonder för placeringar med tonvikt på det egna företagets aktier utan att dessa aktiesparfonder faller under de särskilda reglerna för företagsanknutna fonder. Detta förhållande berörs inte i den nu aktuella propositionen 95 men bör enligt utskottets mening uppmärksammas i det sammanhanget.

Stockholm den 25 mars 1982

På finansutskottets vägnar
ERIC ENLUND

Närvarande: Eric Enlund (fp), Lars Tobisson (m), Rolf Rämgård (c), Paul Jansson (s), Arne Gadd (s), Per-Axel Nilsson (s), Karl-Anders Petersson (c), Anita Gradin (s), Lennart Blom (m), Roland Sundgren (s), Rolf Andersson (c), Olle Wästberg i Stockholm (fp), Mona S:t Cyr (m), Torsten Karlsson (s) och Karin Flodström (s).

Avvikande mening

Paul Jansson, Arne Gadd, Per-Axel Nilsson, Anita Gradin, Roland Sundgren, Torsten Karlsson och Karin Flodström (alla s) anser att den del av utskottets yttrande som på s. 2 börjar med "Utskottet tillstyrker" och på s. 3 slutar med "det sammanhanget" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör det s. k. skattesparandet helt avvecklas. Motiven för denna ståndpunkt har utförligt redovisats i motion 1981/82:1691, till vilken utskottet får hänvisa. I motionen i fråga har också redovisats socialdemokratiens syn på vissa företags utlåningsverksamhet i syfte att förmå de anställda att delta i skattefundsparandet. Vad där sägs om lån för förvärv av andelar i en företagsanknuten aktiesparfond gäller enligt vår mening med i princip samma styrka i fråga om lån för direktförvärv av aktier samt andelar i aktiefonder och vanliga aktiesparfonder.

Utskottet vill i likhet med vad som görs i motion 1981/82:2156 understryka de risker som penningutlåning från aktiebolag innebär för borgenärerna. Enligt utskottets mening är varje uppmjukning av gällande regler som ökar möjligheterna för en bolagsledning att påverka kurserna med hjälp av egna medel förkastlig. Propositionen bör därför avstyrkas av lagutskottet.

1982

1. The first part of the report deals with the general situation in the country and the results of the survey. It is divided into two main sections: the first section deals with the general situation and the second section deals with the results of the survey.

2. The second part of the report deals with the results of the survey. It is divided into two main sections: the first section deals with the results of the survey and the second section deals with the conclusions.

3. The third part of the report deals with the conclusions. It is divided into two main sections: the first section deals with the conclusions and the second section deals with the recommendations.